

Overzicht van de Belgische economie

Conjunctuurnota van juli 2019

Overzicht van de Belgische economie

Conjunctuurnota van juli 2019

Inhoud

Inleiding	3
1. België in het kort.....	4
2. Conjunctuurontwikkelingen van de economie	8
3. Buitenlandse handel – analyse van de handelsstromen	16
4. De positie van België vergeleken met de Europese Unie.....	19
5. Macro-economische vooruitzichten	23

Lijst van tabellen

Tabel 1. Aandeel van de Belgische uit- en invoer in de totale uit- en invoer van de Europese Unie.....	5
Tabel 2. Aandeel van de nationale uitvoer in de wereldwijde uitvoer	16
Tabel 3. Aandeel van de Belgische uitvoer van goederen naar de voornaamste geografische gebieden van de wereld.....	16
Tabel 4. Bbp-groeivoorzichten in de internationale omgeving.....	23
Tabel 5. Economische groeivoorzichten in België.....	23

Lijst van grafieken

Grafiek 1. Concurrentievermogen en digitale rangschikking	4
Grafiek 2. Opsplitsing van de verwerkende nijverheid in België in 2017	6
Grafiek 3. Bbp per inwoner, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, in 2018.....	7
Grafiek 4. Bbp in % en bijdrage van de verschillende componenten vanuit uitgavenoptiek.....	8
Grafiek 5. Buitenlandse handel volgens het nationaal concept.....	9
Grafiek 6. Bbp (in %) en bijdrage van de verschillende componenten, vanuit productieoptiek	10
Grafiek 7. Industriële productie-indexen	11
Grafiek 8. Aantal oprichtingen en stopzettingen van ondernemingen.....	12
Grafiek 9. Tewerkstellingsgraad en geharmoniseerde werkloosheidsgraad	13
Grafiek 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ).....	14
Grafiek 11. Geharmoniseerde consumptieprijsindex (GICP) (in %) en bijdrage aan de inflatie van de 5 grote productgroepen.....	15
Grafiek 12. Belangrijkste afzetmarkten voor de Belgische goederenuitvoer in 2018	17
Grafiek 13. Voornaamste Belgische partners voor de goederenimport in 2018	17
Grafiek 14. Uitsplitsing per sector van de Belgische goederenuitvoer in 2018.....	18
Grafiek 15. Bbp in België, in de Europese Unie en in de eurozone	19
Grafiek 16. Productie-index in de verwerkende nijverheid en in de bouw	19
Grafiek 17. Bevolking en tewerkstelling	20
Grafiek 18. Werkloosheidsgraad.....	21
Grafiek 19. Inflatie	22

Inleiding

België, een **kleine open economie** van 11,4 miljoen inwoners, ligt in het hart van West-Europa. De economie beschikt over een goede communicatie-infrastructuur en een hoogopgeleide beroepsbevolking. Als open economie zijn de handelsbetrekkingen voor België van essentieel belang. Zo bedraagt het aandeel van de Belgische uitvoer in de uitvoer van de Europese Unie naar haar lidstaten 8,2 % terwijl dat aandeel nog steeds 5,5 % bedraagt voor de uitvoer naar landen buiten de Europese Unie. Belangrijk is ook dat ongeveer 70 % van de Belgische uitvoer bestemd is voor de intra-Europese markt. De buurlanden van België, met name Duitsland, Frankrijk en Nederland, zijn ook de belangrijkste handelspartners. De handelsbalans was in 2018 echter negatief.

De **belangrijkste uitvoerproducten** van de Belgische ondernemingen waren in 2018 producten uit de chemische nijverheid, maar ook voertuigen en vervoermaterieel evenals machines en apparaten.

In 2017¹ was de chemische nijverheid de belangrijkste **sector in het creëren van toegevoegde waarde**, gevolgd door de voedings- en drankenindustrie en de farmaceutische industrie.

De recente conjunctuurontwikkelingen tonen aan dat de jaarlijkse **bbp-groei** in 2018 relatief goed was (+1,4 %, tegenover +1,7 % in 2017), onder impuls van de binnenlandse vraag zonder voorraden, en meer bepaald de investeringen. De bbp-groei was evenwel zwakker in België dan in de Europese Unie (+2 %) en in de eurozone (+1,9 %). De jaarlijkse bbp-groei bedroeg 1,2 % in het eerste kwartaal van 2019, net als in het vorige kwartaal.

In 2018 is de bbp-groei bijna volledig te danken aan de bedrijvigheid in de **dienstensector**. Dat fenomeen wordt sinds 2014 waargenomen.

De **productie-index** in de verwerkende nijverheid steeg in 2018, maar ook in de bouw, hoewel de toename hier beperkter was.

De **demografie van de ondernemingen** vertoonde ook een krachtig beeld in 2018, met een groter aantal startende ondernemingen dan stopzettingen, hoewel de ondernemersdynamiek lager was dan in 2017. Die ondernemingsdynamiek heeft zich ook in het eerste kwartaal van 2019 voortgezet.

De **tewerkstellingsgraad** steeg in 2018, terwijl de **werkloosheidsgraad** daalde en die tendens zich begin 2019 voortzette. Ondanks die positieve ontwikkelingen moet er nog vooruitgang worden geboekt om de tewerkstellingsdoelstelling van de Strategie Europa 2020 te behalen, die in 2020 respectievelijk 73,2 % voor België en 75 % voor de Europese Unie bedraagt.

Tot slot zijn sinds enkele jaren de **consumptieprijzen** sneller gestegen in België dan in de belangrijkste partnerlanden.

Voor de **groeivoorzichten op korte termijn voor de Belgische economie** verwacht het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) een bbp-groei van 1,3 % in 2019 en 2020, na 1,4 % in 2018, volgens de economische prognoses van juni 2019.

¹ Laatst beschikbare gegevens.

1. België in het kort

België is een van de zes oprichtende landen van de Europese Unie. De ligging, in het hart van Europa, is ongetwijfeld een belangrijk onderdeel voor de economie. In Brussel, de hoofdstad van het land, zijn een groot aantal Europese en internationale instellingen gevestigd.

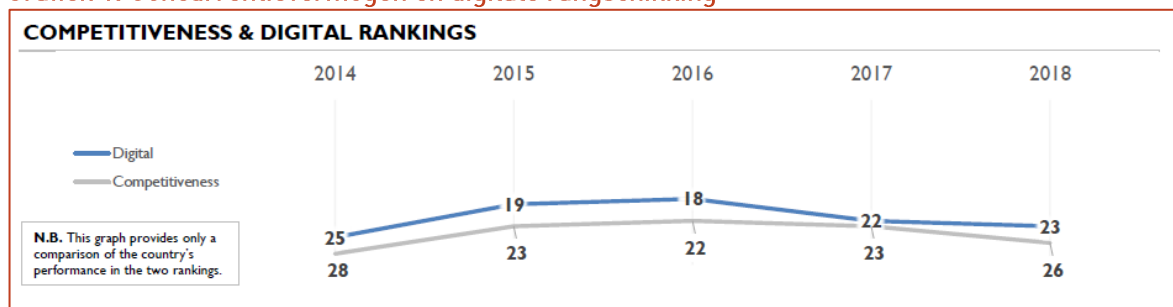
4

Met een **oppervlakte** van 31.000 km² en 11,4 miljoen **inwoners** is België, samen met Nederland, het dichtst bevolkte land van Europa.

België is opgedeeld in **drie gewesten**: het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaamse en het Waalse Gewest. De bevolking bestaat uit drie taalgroepen: Nederlandstaligen, Franstaligen en Duitstaligen, vandaar dat het land tevens drie gemeenschappen heeft: de Vlaamse-, de Franse- en de Duitstalige Gemeenschap.

België beschikt in het hele land over een sterk ontwikkelde **communicatie-infrastructuur**, of het nu gaat om hoofdwegen, spoorlijnen, waterwegen of luchtvervoer met de aanwezigheid van internationale luchthavens (Brussel, Luik, Charleroi, Oostende, Antwerpen en Kortrijk) en zeehavens (Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende). België beschikt daarenboven over een van de meest ontwikkelde breedbandtelecommunicatienetwerken van Europa.

Grafiek 1. Concurrentievermogen en digitale rangschikking

Bron: IMD World Competitiveness Center.

Bovendien staat België op de **26e plaats van de 63 meest competitieve landen** volgens de resultaten van het Institute for Management Development (IMD World Competitiveness

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Yearbook 2018 Results^{2]} en neemt het de **20e plaats in op 137** volgens het World Economic Forum (Global Competitiveness Report 2018^{3]}). De drie meest genoemde en belemmerende factoren voor het zakendoen in België zijn de belastingtarieven, de te starre arbeidsvoorwaarden en de fiscale wetgeving.

België beschikt over **hooggeschoolde arbeidskrachten**.

België kent inderdaad een degelijk lager en middelbaar onderwijs en een systeem voor opleiding, kennis en innovatie dat tot de meest competitieve ter wereld behoort.

België is van nature een “**kleine, open economie**”: “klein” met zijn bruto binnenlands product (bbp) van 450,6 miljard euro in 2018, goed voor 2,8 % van het bbp van de Europese Unie (3,9 % van het bbp van de eurozone), en “open” door zijn openingsgraad⁴ van 87,5 % (85,2 % in 2017).

Tabel 1. Aandeel van de Belgische uit- en invoer in de totale uit- en invoer van de Europese Unie
(in %)

	Zone / Jaar	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aandeel van de uitvoer (België in EU-28)	Intra EU-28	9,0	9,1	8,8	8,7	8,6	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2
	Extra EU-28	5,6	5,9	6,1	6,2	6,2	6,1	6,1	5,7	5,8	5,7	5,5
Aandeel van de invoer (België in EU-28)	Intra EU-28	8,3	8,3	8,2	8,2	8,3	8,2	7,8	7,1	7,2	7,1	7,1
	Extra EU-28	6,0	6,1	5,9	6,3	6,2	6,8	7,1	7,3	7,3	6,9	6,8

Bron: Eurostat.

De **openheid van de Belgische economie** weerspiegelt zich enerzijds in haar integratie in de Europese Unie en anderzijds in het toenemende belang van de markten buiten de Europese Unie. Tussen 2008 en 2012 steeg het aandeel van België in de internationale handel met landen buiten de Europese Unie, ten koste van de handel met de Europese Unie, zowel voor de uitvoer als de invoer. Sindsdien heeft die trend zich voortgezet voor de invoer, terwijl het aandeel van België voor de uitvoer gedaald is zowel naar als buiten de Europese Unie.

Door de mate van openheid en door de integratie in de Economische en Monetaire Unie kent het land over het algemeen een gematigde **inflatie**. Niettemin was de stijging van de consumptieprijzen sinds verschillende jaren sneller in België dan bij de belangrijkste handelspartners (Frankrijk, Duitsland en Nederland).

De Belgische economie kenmerkt zich, net als elke moderne geïndustrialiseerde economie, door het **toenemende belang van diensten**. In 2017 waren de commerciële diensten (waaronder groot- en kleinhandel, financiële- en verzekeringsactiviteiten en energie) goed voor 57,3 % van de totale bruto toegevoegde waarde, tegenover 14,4 % voor de industrie en 5,2 % voor de bouwsector. Het resterende deel is verdeeld onder niet-commerciële diensten (waaronder gezondheidszorg) en landbouw.

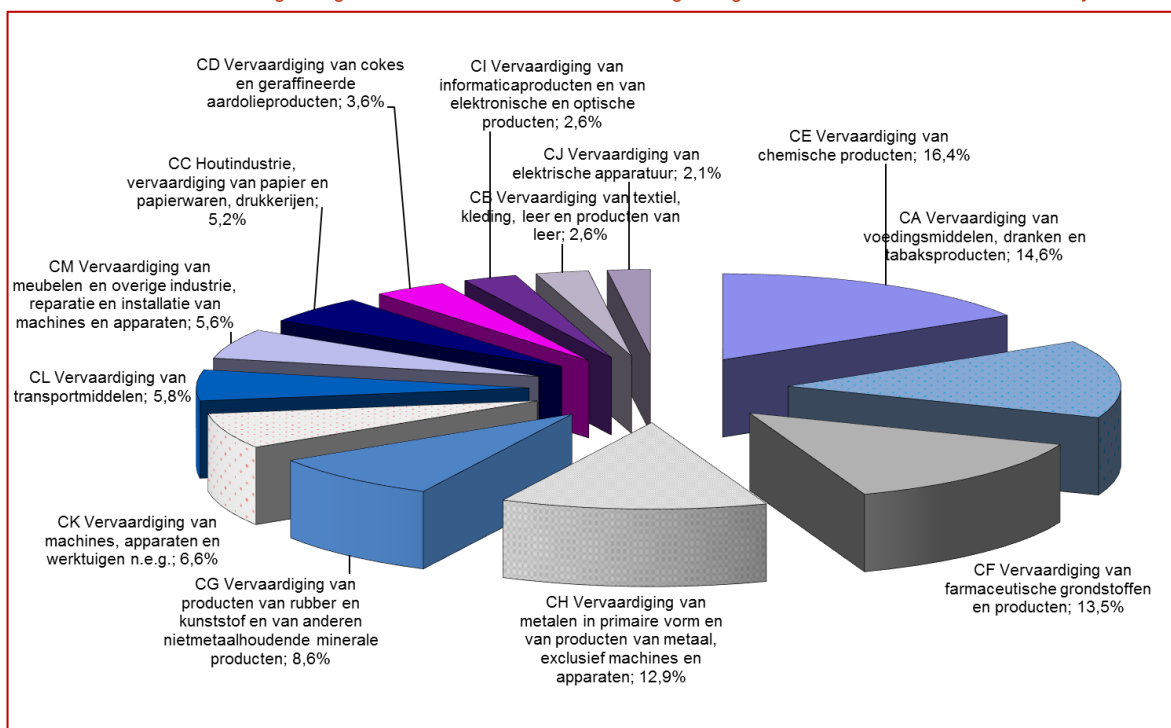
^{2]} <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2018/>.

^{3]} <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>.

^{4]} Gemiddelde waarde van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten gedeeld door het bbp en vermenigvuldigd met 100.

Grafiek 2. Opsplitsing van de verwerkende nijverheid in België in 2017

(Bruto toegevoegde waarde in % van de totale toegevoegde waarde van de verwerkende nijverheid)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) - Opgedeeld in 38 bedrijfstakken (A38).

6

Ondanks een relatief geringer aandeel is **de verwerkende nijverheid** nog steeds essentieel voor de Belgische economie, want ze genereert niet alleen een belangrijk aandeel van de commerciële diensten, maar ze creëert daarenboven nationale toegevoegde waarde door aan de buitenlandse vraag te voldoen dankzij de Belgische uitvoer.

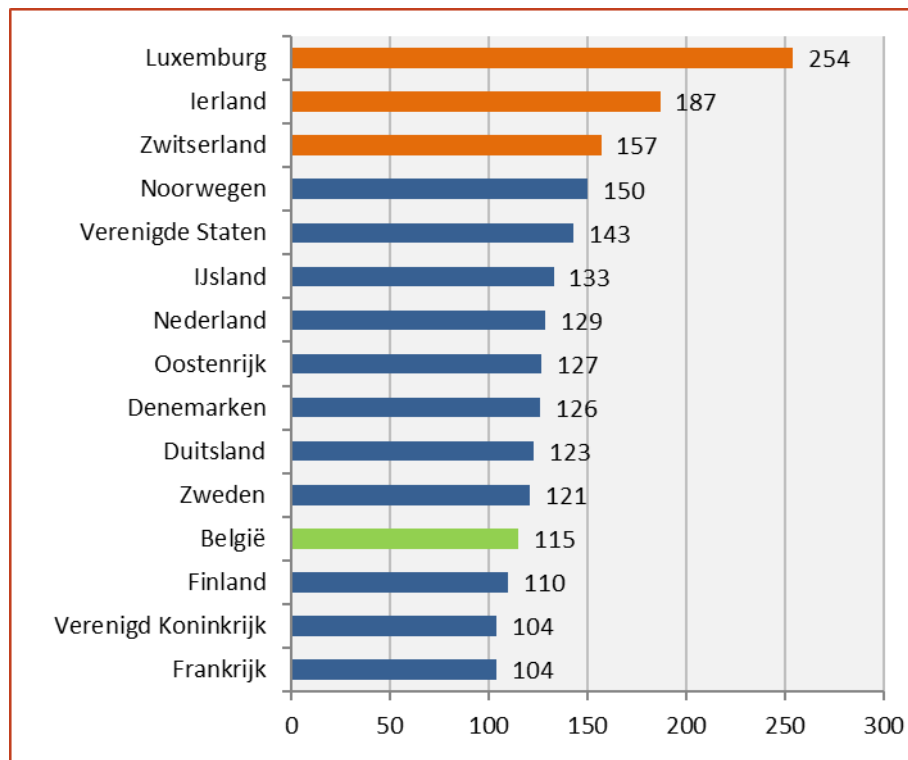
De kernsectoren van de Belgische industrie zijn:

- de chemische industrie (16,4 % van de totale geproduceerde toegevoegde waarde);
- de voedings- en drankenindustrie (14,6 %);
- de farmaceutische industrie (13,5 %);
- de metallurgie en de vervaardiging van producten van metaal (12,9 %).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 3. Bbp per inwoner, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, in 2018

EU28 = 100.

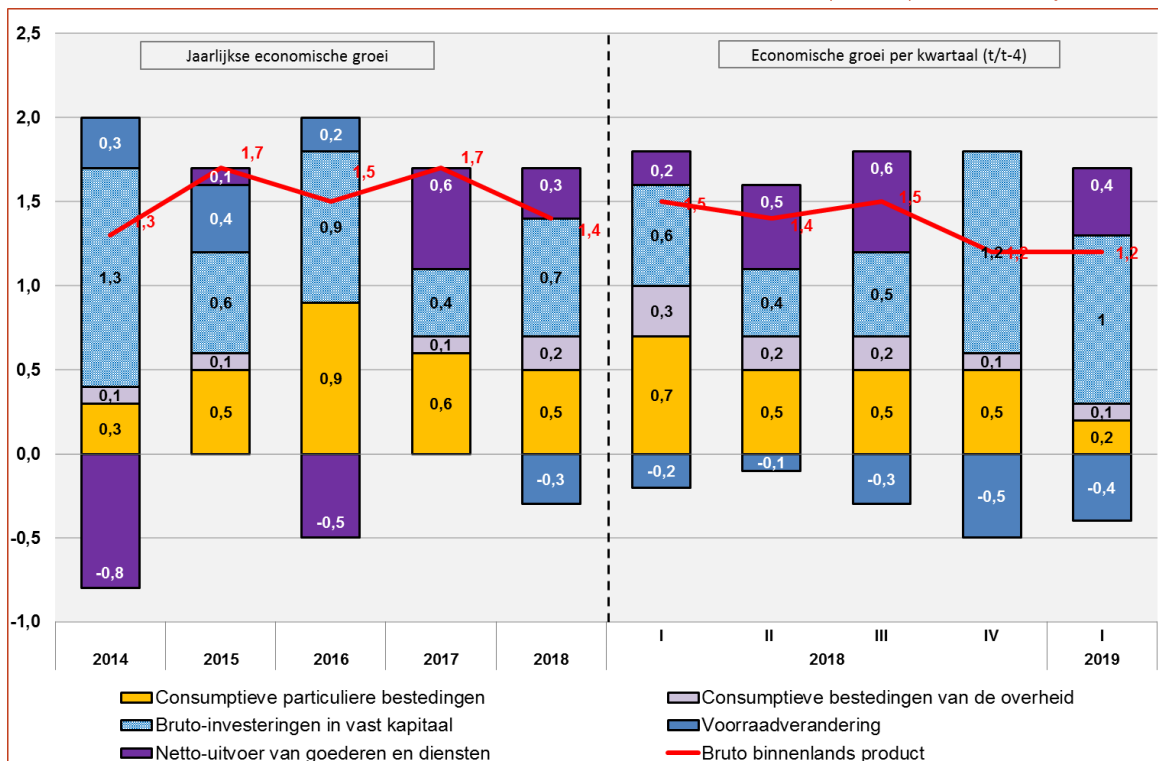
Bron: Eurostat.

Volgens de Europese structurele indicatoren die gepubliceerd worden door Eurostat, bedroeg in 2018 het **bbp per inwoner**, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, in **België** 115, tegen 100 voor het gemiddelde van de Europese Unie, wat 1 punt minder is ten opzichte van het resultaat van 2017 en 6 punten minder ten opzichte van het resultaat van 2012 (121), het beste resultaat voor België in de afgelopen 10 jaar. Zelfs als die score de afgelopen jaren de neiging had om te verzwakken, blijft België een van de rijkste landen van de Europese Unie, op een achtste plaats, net achter Zweden.

2. Conjunctuurontwikkelingen van de economie

Grafiek 4. Bbp in % en bijdrage van de verschillende componenten vanuit uitgavenoptiek

(in procentpunt, t.o.v. het jaar ervoor)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

In 2018 bedroeg de jaarlijkse groei van het bbp 1,4 %, tegenover 1,7 % in 2017. Die groei is voornamelijk toe te schrijven aan de **binnenlandse vraag zonder voorraden**, met een bijdrage van 1,4 procentpunt. Net als in 2017 versterkte de **netto uitvoer** de groei van de economische bedrijvigheid in 2018 met 0,3 procentpunt. De voorraadwijzigingen tastten de economische groei in 2018 aan met 0,3 procentpunt.

Ten opzichte van het jaar ervoor groeide het bbp met 1,2 % in het eerste kwartaal van 2019, in dezelfde mate als in het voorgaande kwartaal.

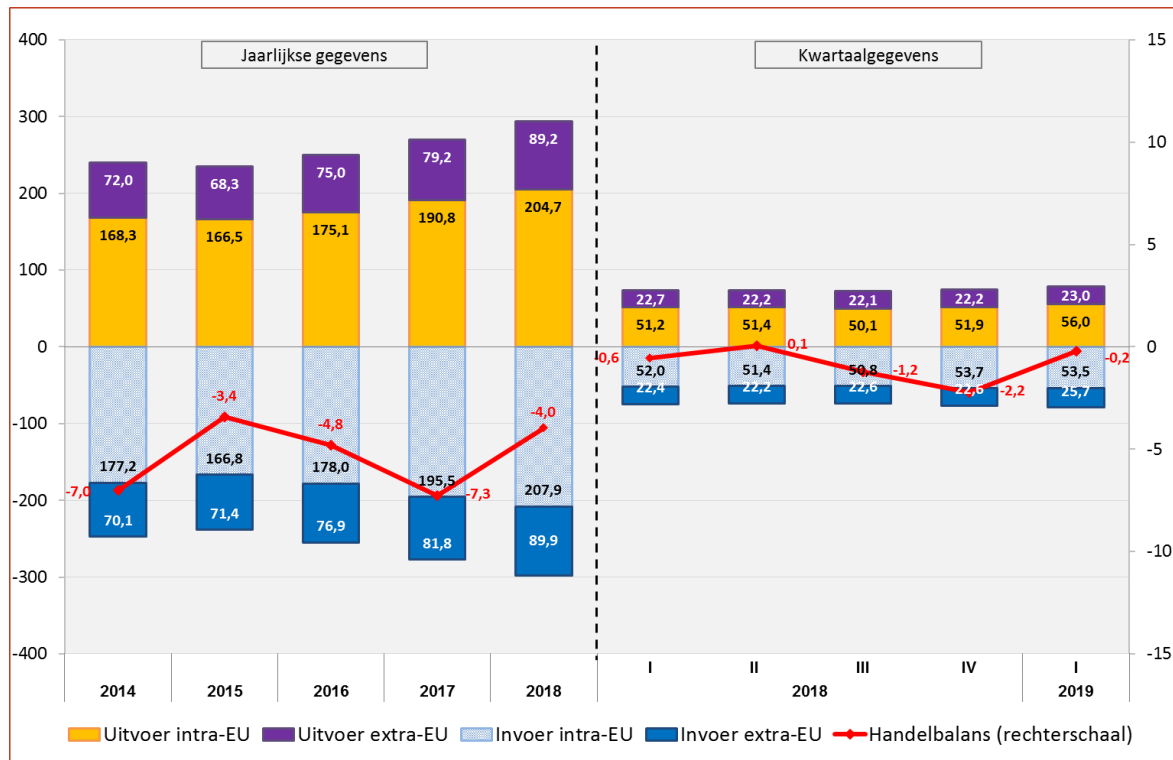
De **binnenlandse vraag zonder voorraden** trok de economische groei naar omhoog in het eerste kwartaal van 2019 met een bijdrage van 1,3 procentpunt. Die positieve bijdrage tot de bbp-groei is bijna uitsluitend toe te schrijven aan de investeringen (1 procentpunt), ondanks een kleinere bijdrage dan in het vorige kwartaal. De steun aan de economische groei van de consumptieve particuliere bestedingen verminderde (van 0,5 procentpunt in het vierde kwartaal van 2018 tot 0,2 procentpunt in het eerste kwartaal van 2019), terwijl die van de consumptieve bestedingen van de overheid stabiel is gebleven, met 0,1 procentpunt in het eerste kwartaal van 2019.

In het eerste kwartaal van 2019 tot slot trok de **netto-uitvoer** de jaarlijkse groei van de economische bedrijvigheid voor de achtste opeenvolgende keer naar omhoog (met uitzondering van een kleine bijdrage die in het vierde kwartaal van 2018 werd geregistreerd). Die droeg daarmee voor 0,4 procentpunt bij tot de economische groei in het eerste kwartaal van 2019.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 5. Buitenlandse handel volgens het nationaal concept⁵

(in miljard euro)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

9

Volgens het nationaal concept steeg het saldo van de handelsbalans in 2018 ten opzichte van 2017 als gevolg van een grotere dynamiek van de uitvoer (+8,8 %) in vergelijking met de invoer (+7,4 %) van goederen. Ondanks die verbetering blijft het saldo evenwel deficitair en bedraagt het 4 miljard euro.

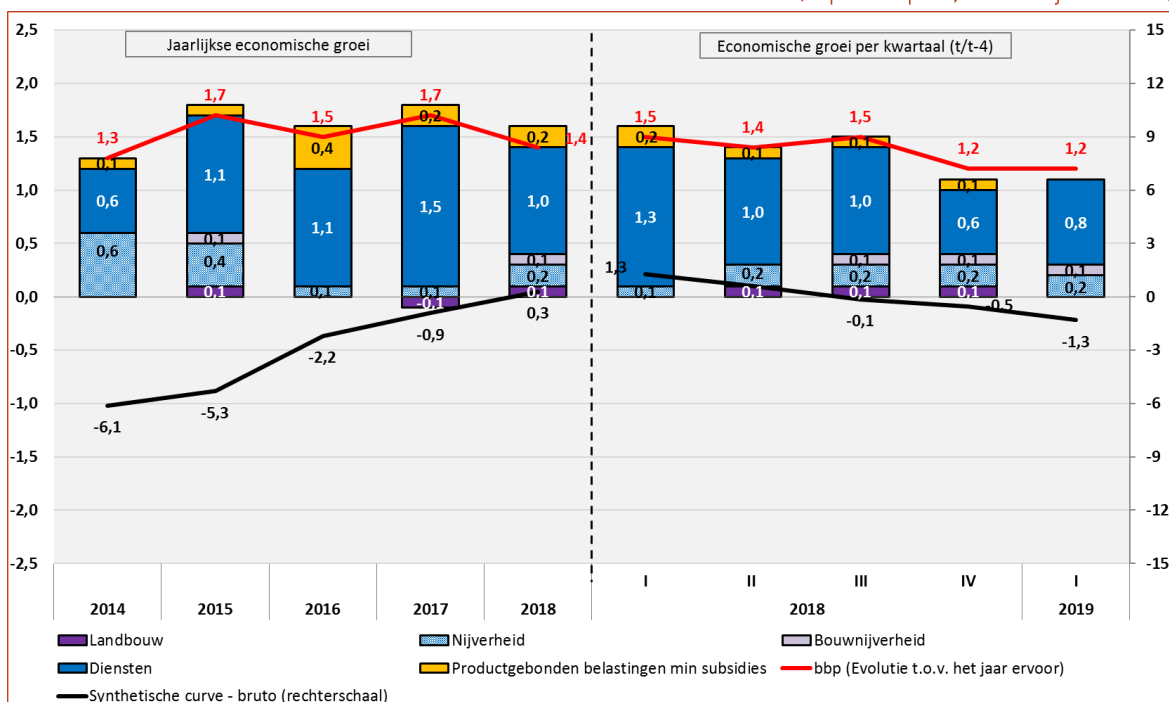
De totale **uitvoer** in waarde steeg met 6,9 % in het **eerste kwartaal van 2019** ten opzichte van dezelfde periode in 2018 en haalde 79 miljard euro, tegenover 73,9 miljard euro in het eerste kwartaal van 2018. De stijging is zowel toe te schrijven aan de uitvoer intra-EU, die met 9,4 % toenam vergeleken met het jaar ervoor, als aan de uitvoer extra-EU, die met 1,3 % steeg tijdens dezelfde periode.

De Belgische **invoer** vertoonde eveneens een stijging met 6,4 % in het eerste kwartaal van 2019 vergeleken met het jaar ervoor en bereikte een bedrag van 79,2 miljard euro door een versteviging van de invoer intra-EU (+2,9 %) en een stijging van de invoer extra-EU (+14,6%).

Die resultaten vertaalden zich in een lichte negatieve **handelsbalans** in het eerste kwartaal van 2019 (-0,2 miljard euro). Het saldo is echter verbeterd vergeleken met het kwartaal ervoor (-2,2 miljard euro) en ook enigszins ten opzichte van hetzelfde kwartaal van 2018 (-0,6 miljard euro).

⁵ Het nationale concept neemt enkel de in- en uitvoerbewegingen in aanmerking waarbij een ingezeten onderneming betrokken is (bron: NBB).

Grafiek 6. Bbp (in %) en bijdrage van de verschillende componenten, vanuit productieoptiek
(in procentpunt, t.o.v. het jaar ervoor)

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

10

In 2018 verzwakte de economische bedrijvigheid ten opzichte van 2017 met een groei van 1,4 % tegenover 1,7 % in 2017. Ondanks een vertraging ten opzichte van 2017 vormden de diensten opnieuw de belangrijkste motor van de economische groei in 2018 en steunden ze de economische bedrijvigheid met 1 procentpunt (tegenover 1,5 procentpunt in 2017). De groei van de bedrijvigheid in de verwerkende nijverheid versnelde in 2018, zodat haar bijdrage aan de totale economische groei in 2018 licht toegenomen is (0,2 procentpunt tegenover 0,1 procentpunt in 2017). De landbouw steunde de economische groei in 2018 met 0,1 procentpunt.

In het eerste kwartaal van 2019 bedroeg de bijdrage van de verwerkende nijverheid aan de groei van de economische bedrijvigheid 0,2 procentpunt. Die bijdrage is ook sinds het tweede kwartaal van 2018 stabiel.

De bijdrage van de diensten aan de groei van het bbp verbeterde van 0,6 procentpunt in het vierde kwartaal van 2018 naar 0,8 procentpunt in het eerste kwartaal van 2019. Zoals gewoonlijk ondersteunden de diensten bijna volledig de groei van de economische bedrijvigheid.

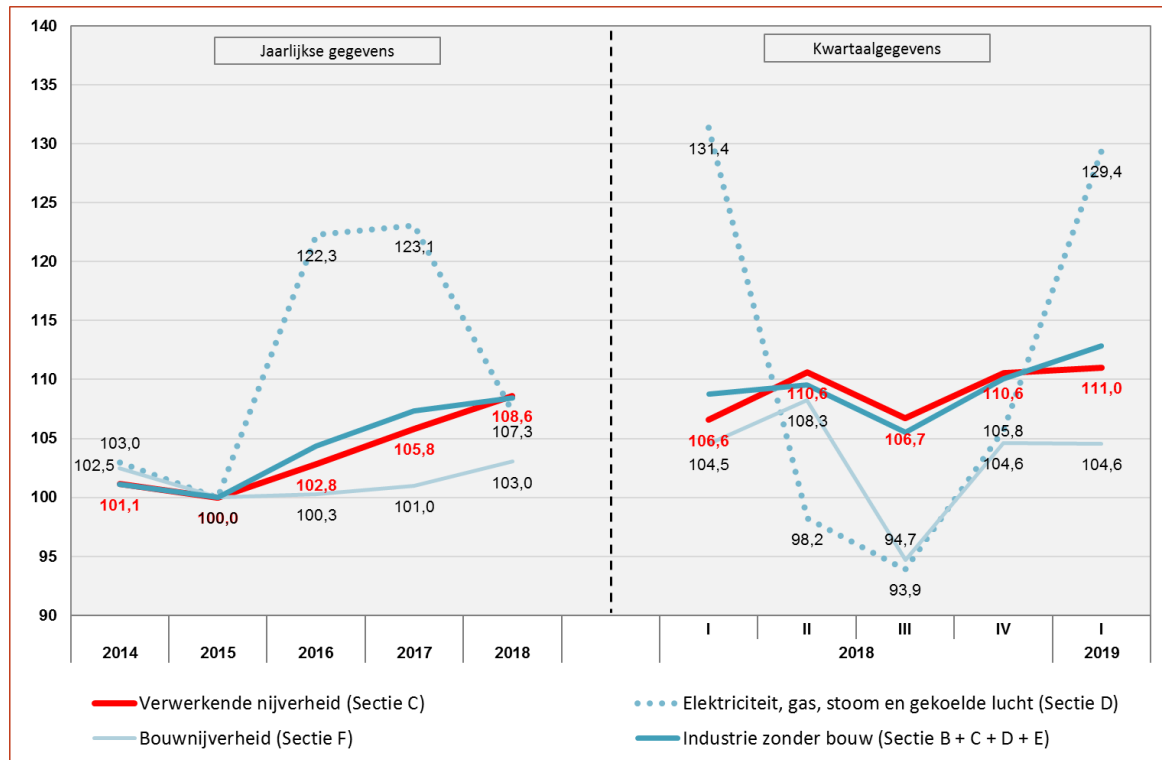
Ten slotte vertraagde de bedrijvigheid in de bouw in het eerste kwartaal van 2019. Net als in de vorige twee kwartalen bleef de bijdrage van de sector tot de economische groei beperkt tot 0,1 procentpunt in het eerste kwartaal van 2019.

Na een piek in het eerste kwartaal van 2018 bleef het vertrouwen van de bedrijfsleiders nadien steeds verder afnemen.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 7. Industriële productie-indexen

[2015 = 100]

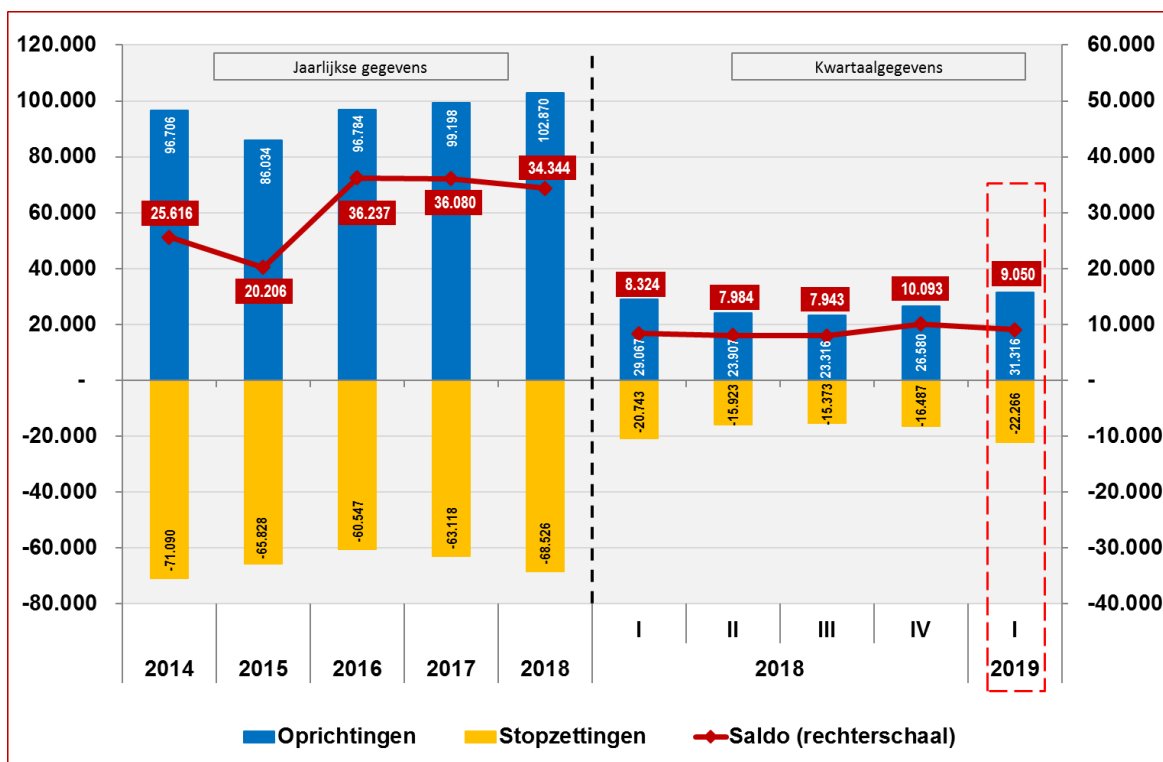
Bron: Statbel, indexcijfers per werkdag.

Over heel 2018 bekeken steeg de productie in de **industrie zonder de bouw** met 1,1 % ten opzichte van 2017, wat een vertraging is ten opzichte van 2017 (2,9 %) door een daling van de energieproductie (-12,2 % in 2018). In het eerste kwartaal van 2019 was de productiegroei dynamischer (+3,7 % op jaarbasis) dan in het voorgaande kwartaal (+1 % in het laatste kwartaal van 2018 op jaarbasis).

Terwijl de jaarlijkse productiegroei in **de verwerkende nijverheid** een lichte vertraging kende, van 2,9 % in 2017 naar 2,6 % in 2018, versnelde ze in het eerste kwartaal van 2019 (+4,2 %) in vergelijking met het laatste kwartaal van 2018 (3 %). Met 2,0 % groei in 2018 vergeleken met het jaar ervoor vervolgt de bouwsector zijn langzame opleving die was ingezet in 2016. In het eerste kwartaal stagneerde de productie in de bouwsector op jaarbasis. Tot slot daalde de productie van **gas, elektriciteit, stoom en gekoelde lucht** met 12,2 % in 2018 en met 1,5 % in het eerste kwartaal van 2019 op jaarbasis. Volgens Elia⁶ kon de toegenomen productie van hernieuwbare energie de afname van de productie van kernenergie niet compenseren, waardoor meer energie ingevoerd werd.

⁶ Beheerder van het Belgische transmissienet voor elektriciteit.

Grafiek 8. Aantal oprichtingen en stopzettingen van ondernemingen

Bron: Statbel.

12

In 2018 vertoonde de **ondernemingsdemografie** een gunstig verloop ten opzichte van 2017 voor wat betreft de oprichtingen van ondernemingen, maar een ongunstige evolutie qua stopzettingen. Het aantal oprichtingen van ondernemingen nam toe met 3,7 % en de stopzettingen met 8,6 %. Met 34.344 ondernemingen telt het netto saldo oprichtingen 1.736 ondernemingen minder dan in 2017.

In het eerste kwartaal van 2019 werden er 31.316 **nieuwe ondernemingen** opgericht, d.w.z. 2.249 ondernemingen meer dan in het eerste kwartaal van 2018 (+7,7 %).

De nieuwe ondernemingen bestaan voor 87,8 % uit eerste inschrijvingen (waarvan 49,1 % natuurlijke personen en 38,7 % rechtspersonen) en voor 12,2 % uit hernieuwde inschrijvingen (waarvan 10,1 % natuurlijke personen en 2 % rechtspersonen).

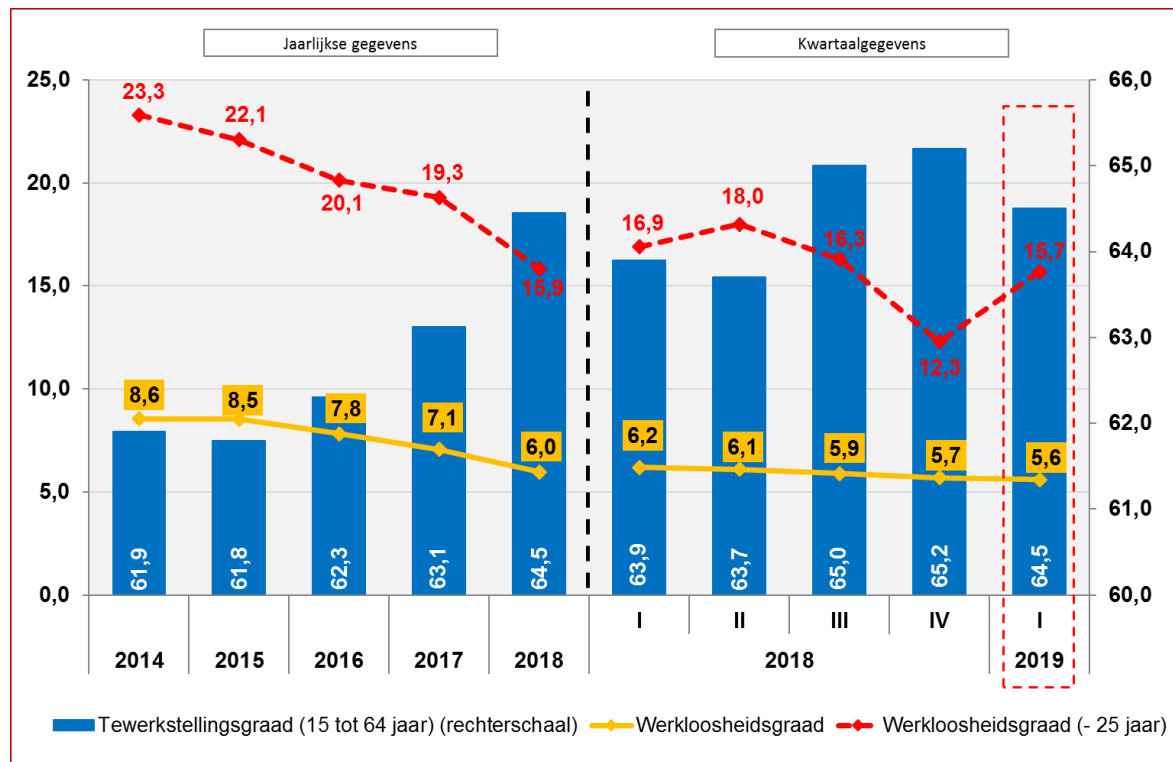
Daarentegen hebben 22.266 ondernemingen **hun activiteit stopgezet** in het eerste kwartaal van 2019 (waarvan 67,8 % natuurlijke personen en 32,2 % rechtspersonen), dat is 1.523 stopzettingen meer dan in het eerste kwartaal van 2018 (+7,3 %).

In het eerste kwartaal van 2019 is het **saldo "oprichtingen-stopzettingen"** positief en bedraagt 9.050 ondernemingen, waarvan 38,2 % natuurlijke personen en 61,8 % rechtspersonen. Dat saldo "oprichtingen-stopzettingen" stijgt met 8,7 % (+726) ten opzichte van het saldo van hetzelfde kwartaal van 2018, hetgeen getuigt van ondernemersdynamiek.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 9. Tewerkstellingsgraad en geharmoniseerde werkloosheidsgraad

(in %)

Bron: Eurostat.

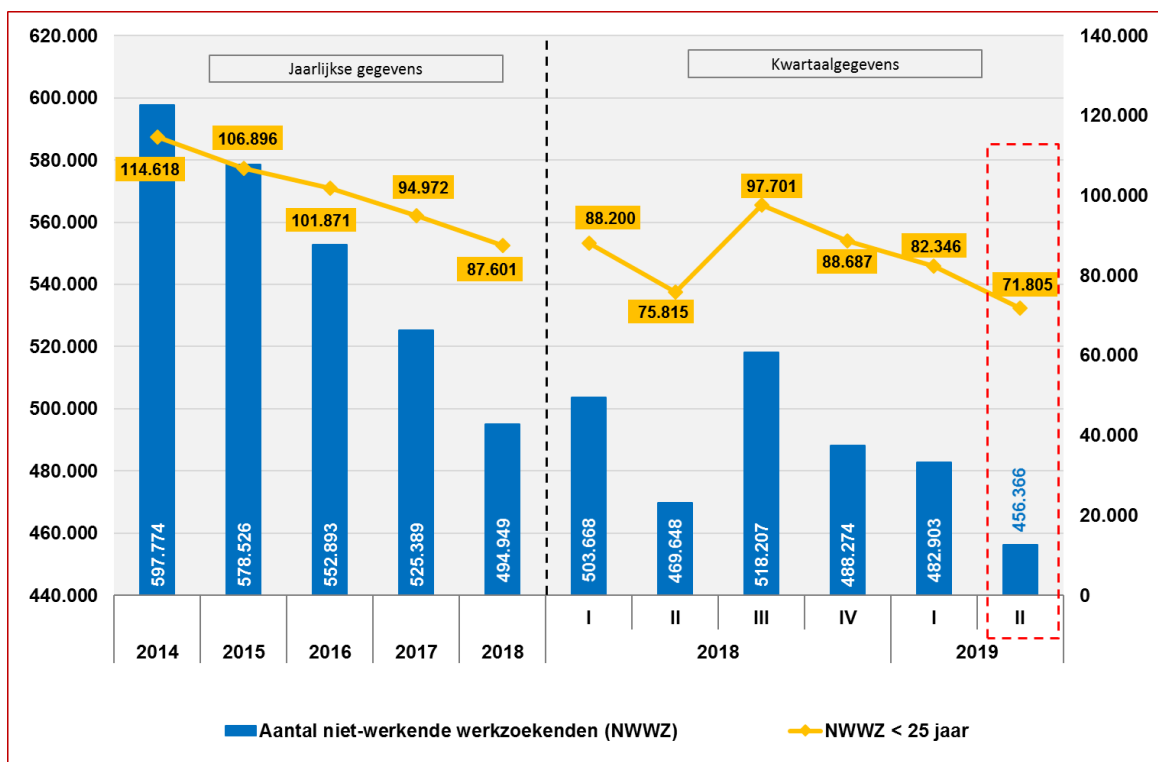
In 2018 vertoonden de drie gekozen indicatoren van de arbeidsmarkt een zeer gunstige evolutie ten opzichte van 2017. Zo steeg de werkzaamheidsgraad met 1,4 procentpunt van 63,1 % naar 64,5 %, terwijl de globale werkloosheidsgraad en de werkloosheidsgraad van jongeren onder de 25 jaar respectievelijk met 1,1 en 3,4 procentpunten daalden naar 6,0 % en 15,9 %.

In het eerste kwartaal van 2019 bedroeg de werkzaamheidsgraad 64,5 %, wat een stijging is met 0,6 procentpunt ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018.

De **werkloosheidsgraad** (brutogegevens) daalde in het eerste kwartaal van 2019 met 0,6 procentpunt, ten opzichte van de graad van hetzelfde kwartaal van het voorgaande jaar, tot 5,6%.

Met 15,7 % kende de **werkloosheidsgraad van jongeren onder de 25 jaar** ook een daling in het eerste kwartaal van 2019, namelijk met 1,2 procentpunt ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018 (16,9 %).

Grafiek 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)

Bron: RVA.

14

In 2018 evolueerde het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) gunstig ten opzichte van 2017, met een daling van 5,8 %. Hetzelfde geldt voor het aantal NWWZ jonger dan 25 jaar, dat met 7,8 % daalde.

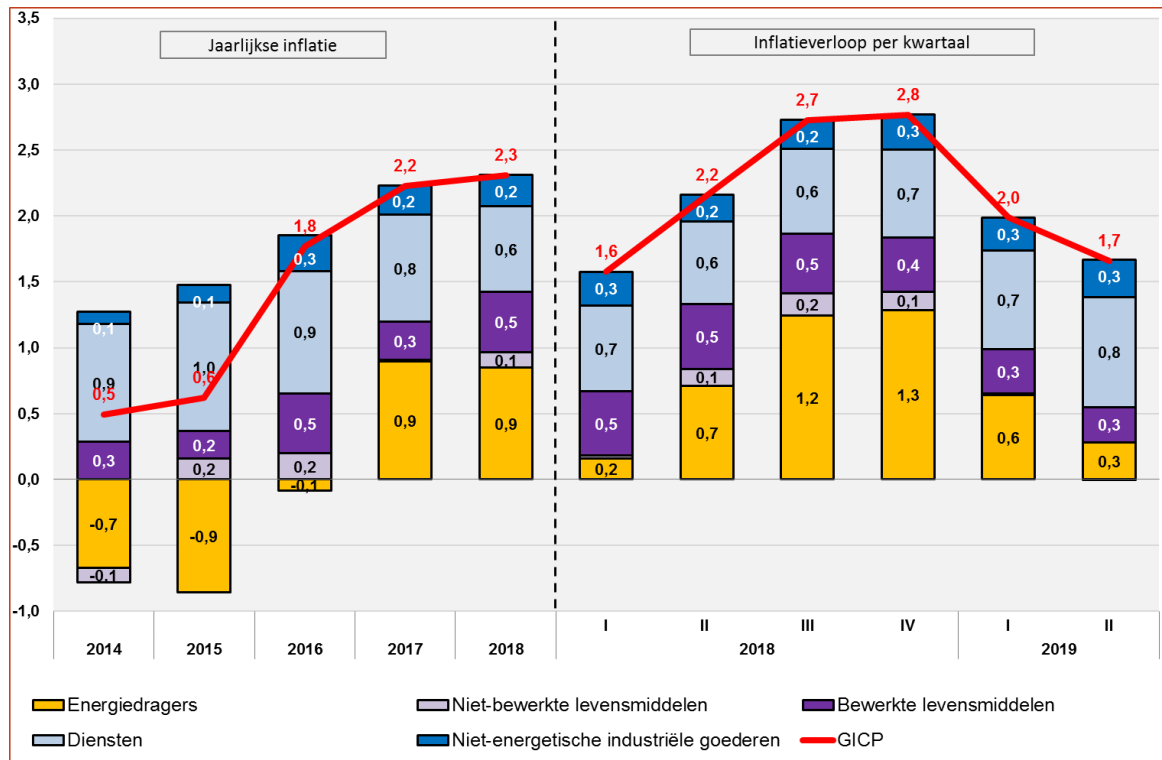
In de loop van de eerste vier kwartalen van 2018 bleef het **aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)** steeds verder afnemen ten opzichte van het jaar ervoor. In het tweede kwartaal van 2019 telde men 456.366 NWWZ, wat een daling is van bijna 2,8 % op jaarbasis.

Net als het aantal NWWZ daalde ook het **aantal werklozen onder de 25 jaar** in de loop van de vier kwartalen van 2018 vergeleken met het jaar ervoor. In het tweede kwartaal van 2019 telde men 71.805 werklozen van jonger dan 25 jaar, een daling met 5,3 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 11. Geharmoniseerde consumptieprijsindex (GICP) (in %) en bijdrage aan de inflatie van de 5 grote productgroepen

(in procentpunt)

Bron: Statbel.

Na een lichte versnelling van de totale inflatie in België, gemeten op basis van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijsen (HICP) in 2018 ten opzichte van 2017, is ze in de eerste twee kwartalen van 2019 verzwakt. Inderdaad, na een inflatie van 2 % in het eerste kwartaal van 2019, bedroeg ze slechts 1,7 % in het tweede kwartaal van 2019.

De vertraging van de inflatie in het **tweede kwartaal van 2019** vergeleken met de inflatie in het kwartaal ervoor is te verklaren door de voornaamste **energieproducten**, waarvan de inflatie sterk is gedaald van 6,3 % tot 2,6 %. De bijdrage van die productengroep aan de totale inflatie was beperkt tot 0,3 procentpunt in het tweede kwartaal van 2019.

De prijzen van **bewerkte levensmiddelen** stegen met 1,6 % in de loop van het bestudeerde kwartaal (een vertraging ten opzichte van het kwartaal ervoor met 2 %), waardoor ze voor 0,3 procentpunt bijdroegen aan de totale inflatie.

Door het grote gewicht van diensten in de consumptiekorf (meer dan 40 %), trok de stijging van hun prijzen (+1,8 % in het tweede kwartaal van 2019 na 1,8 % in het eerste kwartaal) de totale inflatie naar omhoog met 0,8 procentpunt.

De vijfde groep van producten, de **niet-energetische industrieproducten**, vertoonde een lichte stijging van de inflatie in het tweede kwartaal (+1,1 % na +0,9 % in het eerste kwartaal), en leverde aldus een bijdrage van 0,3 procentpunt aan de totale inflatie.

3. Buitenlandse handel – analyse van de handelsstromen

Tabel 2. Aandeel van de nationale uitvoer in de wereldwijde uitvoer

(in %)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EU28	16,3%	16,9%	15,6%	15,6%	15,1%	15,8%	15,5%	15,6%	15,9%	15,8%	15,5%
Rusland	4,0%	3,3%	3,5%	3,7%	3,7%	3,6%	3,4%	2,7%	2,4%	2,7%	3,0%
VS	11,0%	11,7%	11,1%	10,7%	10,8%	10,8%	11,1%	11,8%	12,0%	11,5%	11,2%
China	12,1%	13,3%	13,7%	13,7%	14,3%	15,1%	16,0%	17,9%	17,3%	16,9%	n.b.
Japan	6,6%	6,4%	6,7%	5,9%	5,6%	4,9%	4,7%	4,9%	5,3%	5,2%	5,0%
India	1,5%	2,0%	1,9%	2,2%	2,0%	2,3%	2,2%	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%

Bron: Eurostat.

Het aandeel van de **Europese Unie** (EU28) in de werelduitvoer is licht verslechterd **tussen 2008 en 2018**, wat in contrast staat met het groeiende belang van China. Het aandeel van de werelduitvoer van China steeg namelijk met meer dan een derde, van 12,1 % in 2008 naar 16,9 % in 2017 (laatste jaar beschikbaar), hoewel zijn aandeel is gedaald sinds 2016. **Rusland** volgde een omgekeerd traject, met een relatief aandeel van zijn uitvoer in de wereldwijde uitvoer dat daalde namelijk van 4 % in 2008 naar 3 % in 2018. Hetzelfde geldt voor Japan, met een aandeel dat is gedaald van 6,6% in 2008 tot slechts 5 % in 2018.

Tussen **2017 en 2018** hebben de Europese Unie, de VS en Japan het aandeel van hun export in de werelduitvoer zien teruglopen.

Tabel 3. Aandeel van de Belgische uitvoer van goederen naar de voornaamste geografische gebieden van de wereld

	2014	2015	2016	2017	2018
Wereld (alle entiteiten)	100%	100%	100%	100%	100%
Europese Unie	70,0%	70,9%	70,0%	70,7%	69,7%
Overige Europese landen	5,0%	4,3%	4,7%	4,8%	4,9%
<i>Noorwegen</i>	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%
Afrika	2,9%	2,9%	2,6%	2,7%	3,2%
<i>Angola</i>	0,1%	0,0%	0,1%	0,0%	0,1%
Amerika	7,1%	7,9%	8,8%	8,0%	8,7%
<i>Verenigde Staten</i>	4,8%	5,7%	6,5%	5,5%	5,9%
Azië	12,7%	12,2%	12,5%	12,2%	11,4%
<i>China</i>	2,3%	2,0%	2,1%	2,4%	2,1%
<i>India</i>	3,4%	3,2%	3,1%	2,8%	2,6%
<i>Japan</i>	0,8%	0,8%	1,1%	0,9%	0,9%
Australië en Oceanië	0,5%	0,6%	0,6%	0,5%	0,8%
Overige	1,7%	1,3%	0,8%	1,1%	1,2%

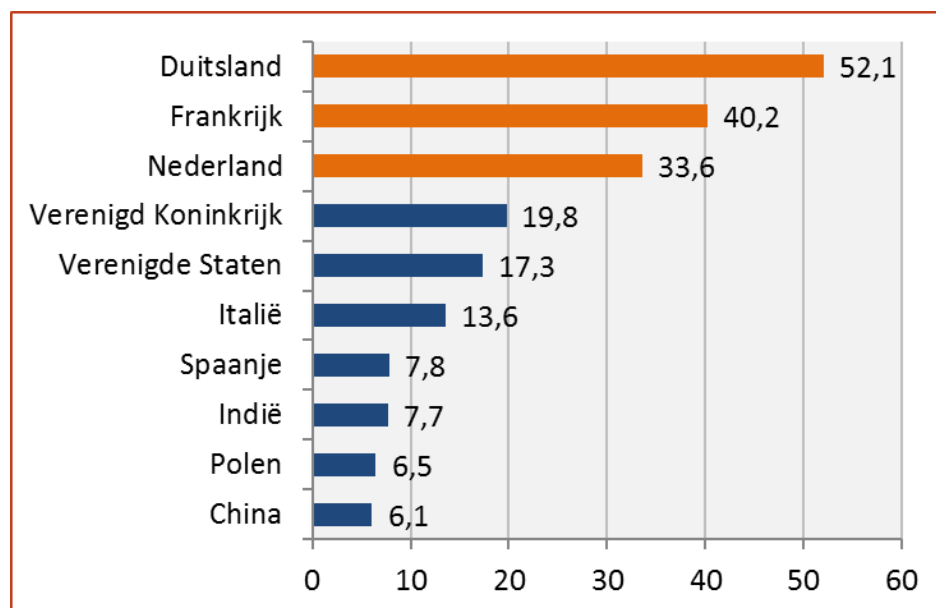
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

De **Europese Unie** vormt de **eerste bestemming van de Belgische uitvoer van goederen**, met een aandeel van 69,7 % in 2018. Hoewel dat aandeel relatief stabiel is gebleven ten opzichte van 2014, is het in 2018 met 1 procentpunt gedaald ten gunste van Afrika (+0,6 procentpunt) en Amerika (+0,7 procentpunt) ten opzichte van 2017. Die stabiliteit ten opzichte van 2014 wordt ook waargenomen in de handelsrelaties met de overige Europese landen en andere belangrijke geografische gebieden zoals Afrika en Australië. Het aandeel van Azië in de Belgische uitvoer van goederen in 2018 daalde ten opzichte van 2014 (-1,3 procentpunt) en het aandeel van Amerika verhoogde (+1,6 procentpunt).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 12. Belangrijkste afzetmarkten voor de Belgische goederenuitvoer in 2018

(in miljard euro)

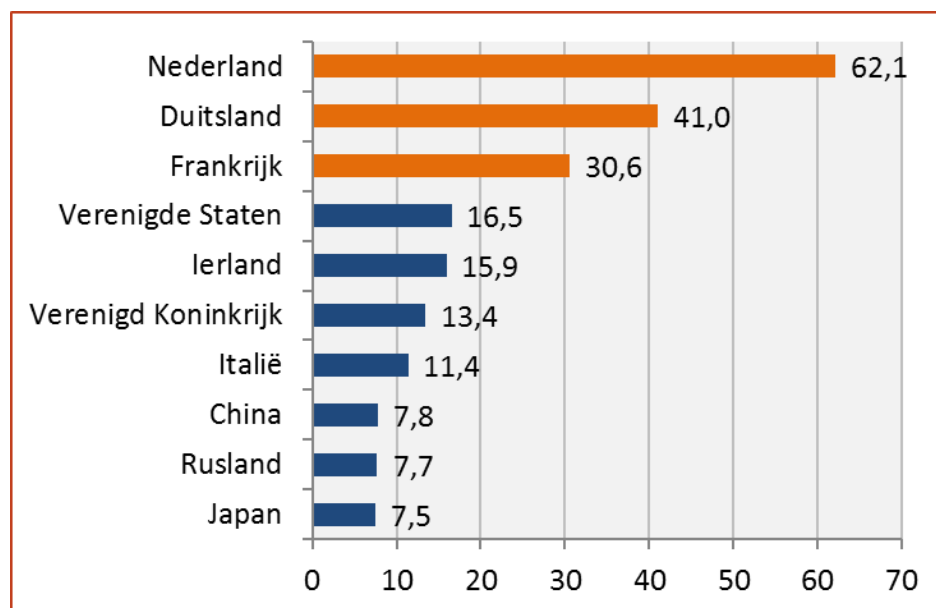
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

In 2018 is **Duitsland** de grootste handelspartner van België voor de goederenuitvoer, met 52,1 miljard euro, gevolgd door **Frankrijk** met 40,2 miljard euro en **Nederland** met 33,6 miljard euro. Samen waren die drie landen goed voor 42,9 % van de Belgische uitvoer van goederen.

Het **Verenigd Koninkrijk** staat op de 4e plaats, met ongeveer 19,8 miljard euro aan Belgische goederen uitgevoerd naar dat land, wat 6,7 % van de totale Belgische uitvoer vertegenwoordigt.

Grafiek 13. Voornaamste Belgische partners voor de goederenimport in 2018

(in miljard euro)

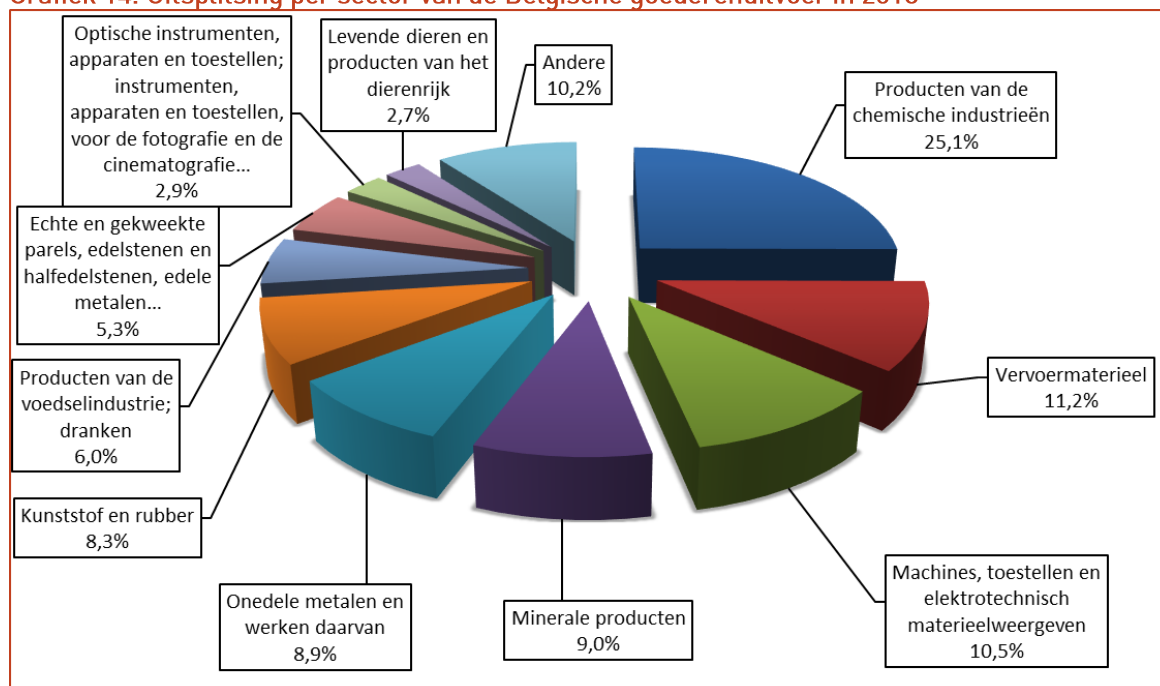
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

In 2018 zijn de voornaamste handelspartners van België voor de invoer van goederen dezelfde als die voor de uitvoer. De grootste leverancier van de Belgische markt is **Nederland**, met

62,1 miljard euro, gevolgd door **Duitsland** met 41 miljard euro en **Frankrijk** met 30,6 miljard euro. Samen waren die landen goed voor 44,9 % van de Belgische goederenimport.

Alhoewel het Verenigd Koninkrijk één plaats verloor ten opzichte van 2017, staat het **Verenigd Koninkrijk** nog steeds in de top 10 (6e plaats) van handelspartners van België voor de import van goederen. Het Verenigd Koninkrijk leverde in 2018 goederen aan België voor een bedrag van 13,4 miljard euro, wat 4,5 % van de Belgische goederenimport is.

Grafiek 14. Uitsplitsing per sector van de Belgische goederenimport in 2018

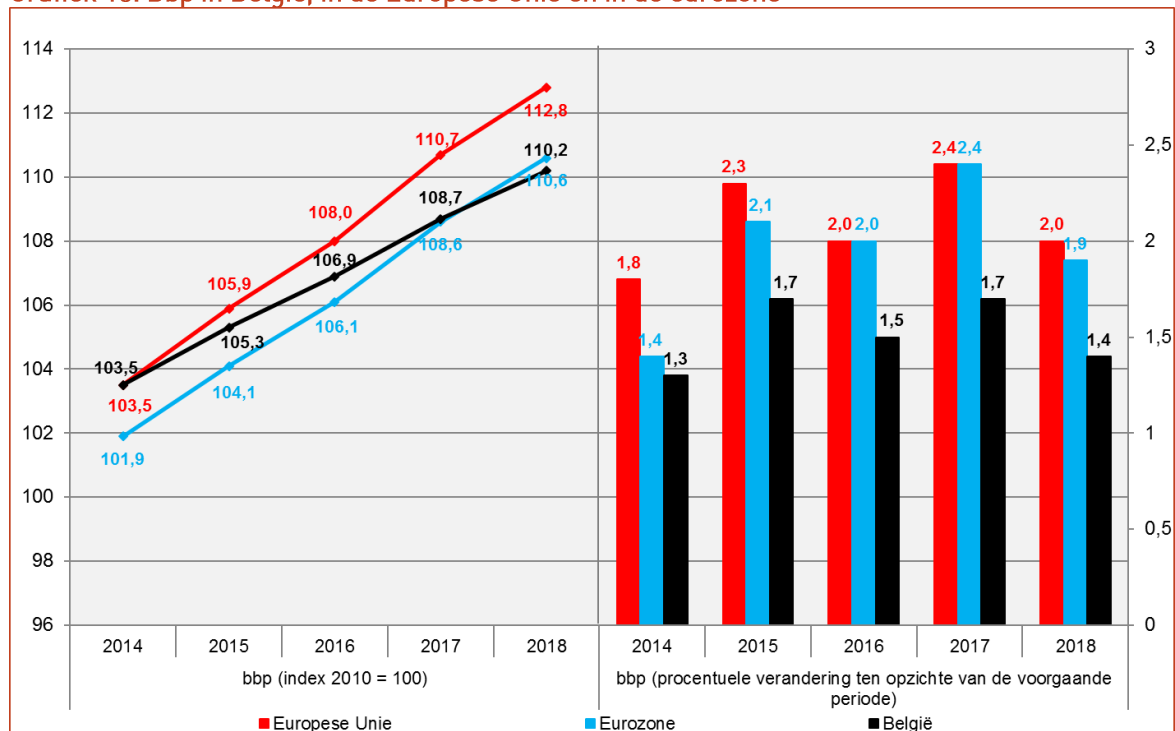
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

In 2018 domineerden voornamelijk vier sectoren de Belgische import. Het gaat om **chemische producten** (25,1 %; 73,7 miljard euro), **voertuigen en vervoermaterieel** (11,2 %; 33 miljard euro), **machines, apparaten en werktuigen** (10,5 %; 30,7 miljard euro) en **minerale producten** (9 %; 26,5 miljard euro). Samen waren die vier sectoren goed voor meer dan de helft van de totale Belgische import.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

4. De positie van België vergeleken met de Europese Unie

Grafiek 15. Bbp in België, in de Europese Unie en in de eurozone

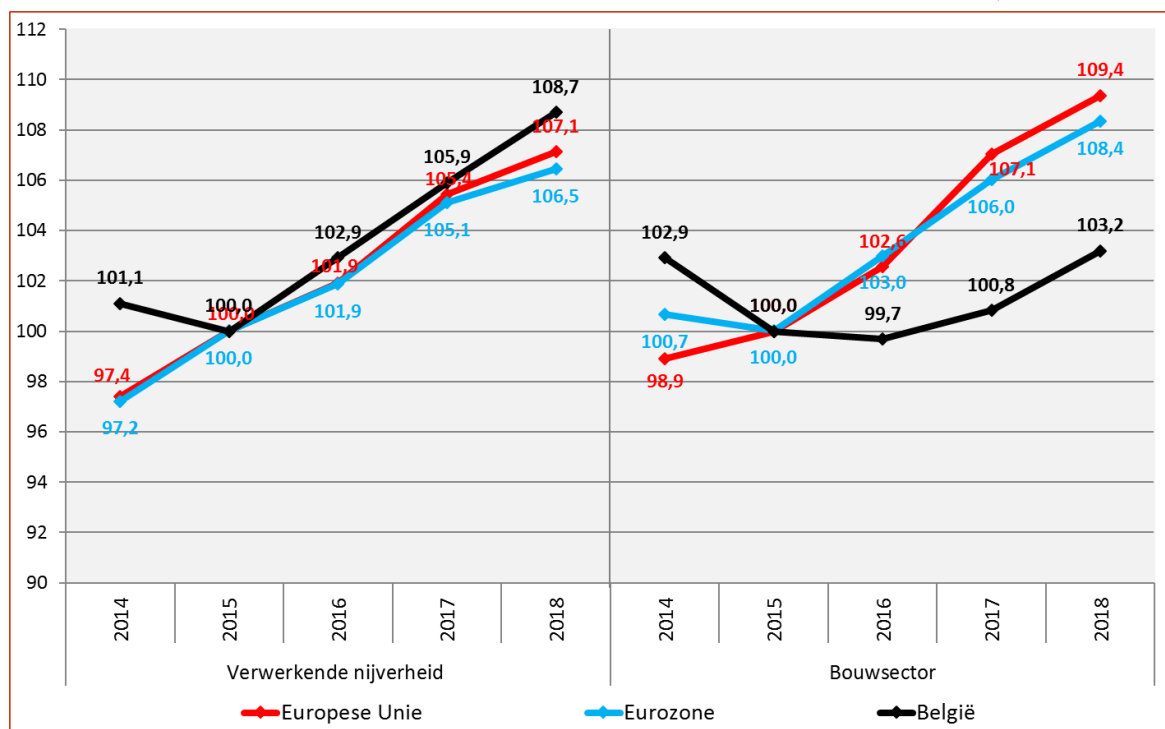
Bron: Eurostat.

Sinds 2012 neemt het **bbp** toe in België, sinds 2013 in de Europese Unie, en sinds 2014 in de eurozone.

Sinds 2015 groeit het bnp trager in België dan in de eurozone en de Europese unie.

Grafiek 16. Productie-index in de verwerkende nijverheid en in de bouw

(index 2015 = 100)

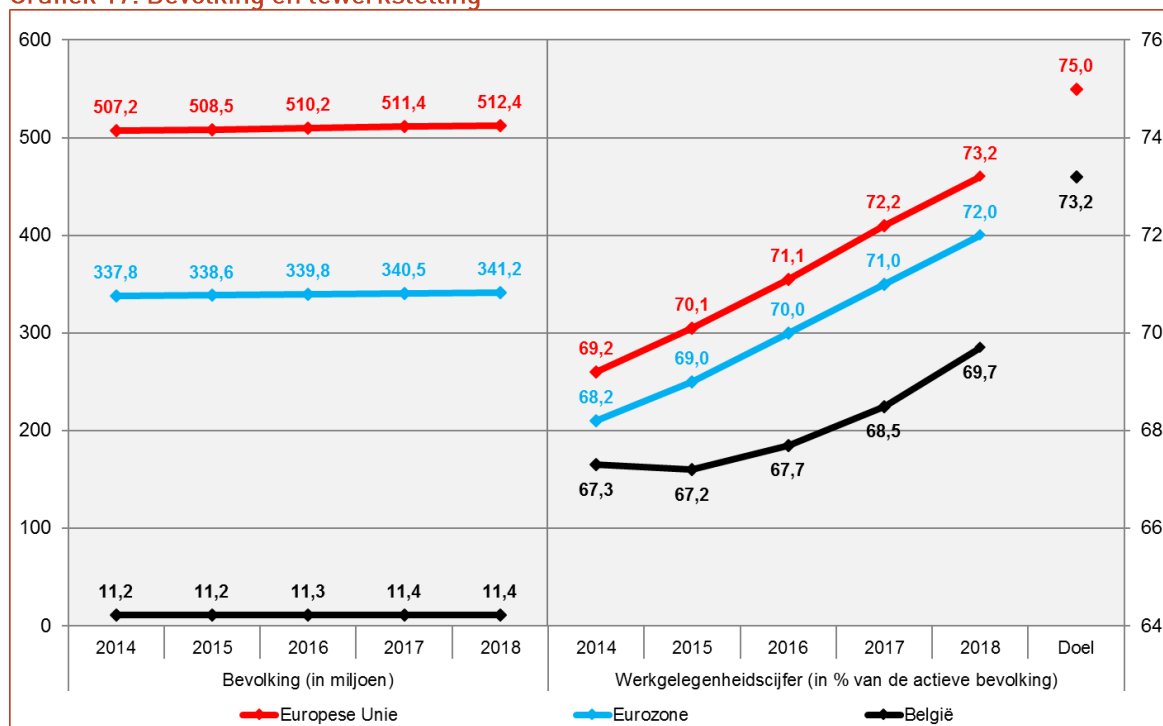

Bron: Eurostat.

De stijgende trend van de **productie in de verwerkende nijverheid** houdt aan zowel in België als in de twee andere regio's, echter in een trager tempo dan in 2018.

In België steeg de **productie in de bouwsector** voor het tweede jaar op rij in 2018, na een neerwaartse trend tot 2016. De productie blijft dynamisch groeien voor de twee andere gebieden.

Grafiek 17. Bevolking en tewerkstelling

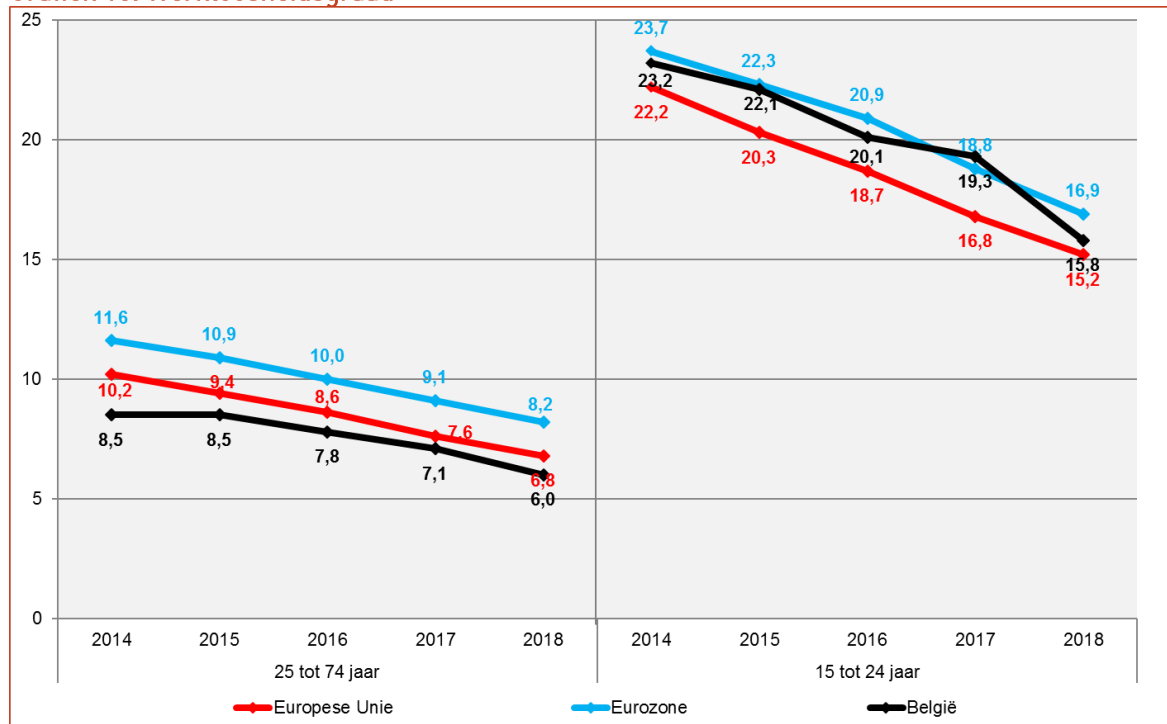
Bron: Eurostat.

Met 11,4 miljoen inwoners op 1 januari 2018 vertegenwoordigt de Belgische **bevolking** 3,3 % van de bevolking van de eurozone (341,2 miljoen inwoners) en 2,2 % van die van de Europese Unie (512,4 miljoen inwoners).

Met een **tewerkstellingsgraad** van 69,5 % in 2018 ligt België dicht bij de gemiddelde cijfers die opgetekend worden in de eurozone (72 %) en in de Europese Unie (73,2 %).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 18. Werkloosheidsgraad

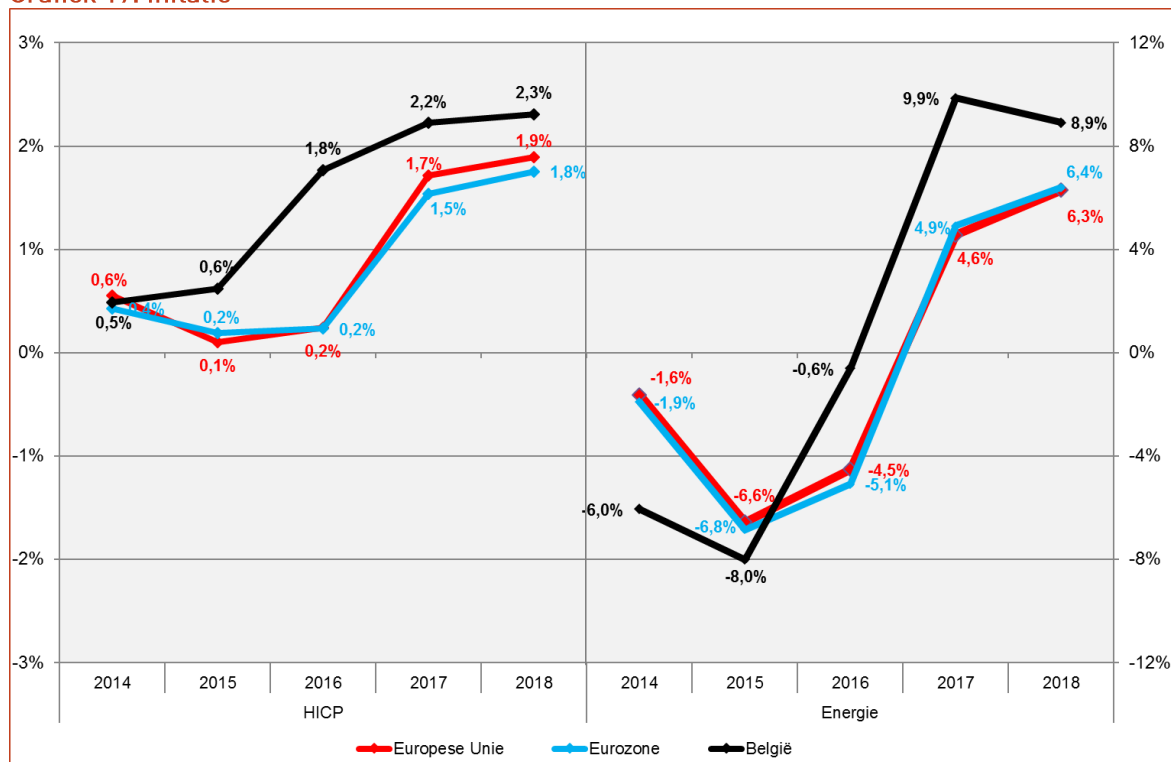
Bron: Eurostat.

In 2018 bleef de **werkloosheidsgraad van de 25-74-jarigen** dalen, en bereikte hij zijn laagste niveau van de beschouwde periode. Dat geldt ook voor het eurogebied en voor de Europese Unie, waar de daling meer uitgesproken was dan in België en later begon. Vergeleken met 2017 daalde de werkloosheidsgraad met 1,1 procentpunt in België, tegenover 0,9 in het eurogebied en 0,8 procentpunt in de Europese Unie.

De neerwaartse trend in de **werkloosheidsgraad van jongeren (15-24 jaar)** die in 2014 was ingezet, zet zich ook in 2018 voort. De werkloosheidsgraad van de jongeren is in België gedaald met 3,5 procentpunt t.o.v. 2017, tegenover een daling met 1,9 procentpunt in het eurogebied en 1,6 procentpunt in de Europese Unie. De jeugdwerkloosheid in België is al enkele jaren hoger dan in de Europese Unie, maar lager dan in de eurozone, met uitzondering van 2017.

In 2018 wordt het verschil in werkloosheidsgraad tussen België en de Europese Unie kleiner en vice versa met de eurozone.

Grafiek 19. Inflatie

Bron: Eurostat.

22

De **inflatie** nam in België sinds een aantal jaren sneller toe dan bij zijn voornaamste handelspartners (Frankrijk, Duitsland en Nederland) en in de eurozone.

Er is sinds 2016 een groeiende kloof op het vlak van **energieprijzen** tussen België en de eurozone, hoewel die in 2018 iets kleiner is geworden.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

5. Macro-economische vooruitzichten

Tabel 4. Bbp-groeivooruitzichten in de internationale omgeving

(in %)

Internationale omgeving		2017	2018	2019 (r)	2020 (r)
Wereld		3,8	3,6	3,2	3,5
Verenigde Staten		2,2	2,9	2,6	1,9
China		6,8	6,6	6,2	6,0
Eurozone		2,4	1,9	1,3	1,6
	Duitsland	2,2	1,4	0,7	1,7
	Frankrijk	2,3	1,7	1,3	1,4
	Nederland	2,9	2,5	1,8	1,7
Verenigd Koninkrijk		1,8	1,4	1,3	1,4

(r) = raming.

Bron: IMF (World Economic Outlook, juli 2019). Voor Nederland, april 2019.

Tabel 5. Economische groeivooruitzichten in België

(in %, tenzij anders vermeld)

België	2017	2018 (r)	2019 (r)	2020 (r)
Bbp	1,7	1,4	1,3	1,3
Finale consumptiebestedingen van huishoudens en IZW's	1,1	1	0,8	1,4
Finale consumptiebestedingen van de overheid	0,6	0,8	1	1,2
Bruto vaste kapitaalvorming	1,8	3	3,3	2
Netto-uitvoer (goederen en diensten) (bijdrage tot de groei, in procentpunt)	0,6	0,3	0,1	-0,1
Totale inflatie (ICP)	2,1	2,1	1,7	1,5

(r) = raming.

Bron: INR ([Economische vooruitzichten 2019-2024](#), juni 2019).